

Probleemgedrag in GRZ: (inter)nationaal onderzoek naar ervaringen van verpleegkundigen/ verzorgenden en behandelaren

**Congres ouderengeneeskunde
18 november 2025**

Helma Verstraeten

Promovenda LUMC/ Hogeschool Rotterdam/
HZ University of Applied Sciences/ Amarijn

Disclosure belangen spreker

**Geen (potentiële)
belangenverstrengeling**

Geen

**Voor bijeenkomst mogelijk relevante
relaties**

• Sponsoring of onderzoeksgeld	• N.v.t.
• Honorarium of andere (financiële) vergoeding	• N.v.t.
• Aandeelhouder	• N.v.t.
• Andere relatie, namelijk...	• N.v.t.

Introductie promotieonderzoek

Promotieonderzoek kwaliteit aanpak van probleemgedrag*:

- Deel 1: Implementatie STIP-Methode in langdurige zorg
- Deel 2: Verkenning van probleemgedrag in Geriatrische Revalidatiezorg (GRZ)
 - Ervaringen van verpleegkundigen/ verzorgenden/ behandelaren
 - Internationale perspectieven van geriaters en onderzoekers

*alle psychische problemen die cliënten ervaren en zich uiten in neuro psychiatrische symptomen.

Begeleidingsteam:

- Wilco Achterberg, Leids Universitair Medisch Centrum
- Ton Bakker, Rotterdam University of Applied Sciences; Stichting Wetenschap Balans
- Canan Ziylan, Rotterdam University of Applied Sciences

Wat leeft er bij jullie?

Wie heeft recent binnen de Geriatrische Revalidatie (GRZ) gewerkt?

Komt het voor dat een potentiële revalidant vanwege probleemgedrag wordt geweigerd voor GRZ?

Introductie gedrag in GRZ

Trends

- **Toename** van het aantal revalidanten met **cognitieve problemen, neuro psychiatrische symptomen** en **verslavingsproblematiek**. (*Van den Besselaar et al., 2021*)
- **Indirecte invloed** van **zorgverzekeraars**: sturing op revalidatieduur → **uitsluiting** (*Bakker et al., 2022*)

Indicatie: 43% weigert wekelijks tot enkele keren per maand. (*Verstraeten, 2023*)

Impact

- Probleemgedrag **vermindert** de **kwaliteit van leven** van revalidant en mantelzorger en **belemmert** het revalidatieproces. (*Buijck et al., 2012*)
- Lange trajecten, gevoel van onvoldoende bekwaamheid bij professionals (*Bakker et al., 2021*)

Relevantie

- Er is **beperkt onderzoek** naar de prevalentie van alle **diagnosegroepen** in de GRZ, inclusief zowel **in aanmerking komende revalidanten** als revalidanten die **worden uitgesloten vanwege probleemgedrag**.
- Eerste aanwijzingen duiden op een **tekort aan vakbekwaamheid en methodische aanpak**.
- Er is **verder onderzoek nodig** om de ontwikkeling van GRZ te ondersteunen, zeker gezien de **toenemende groep revalidanten met gedragsproblemen**.

Deelstudie 1

Hoe **ervaren GRZ-professionals** de **zorg** en **behandeling** van **revalidanten met probleemgedrag**, en welke **ondersteuning** en **middelen** zijn nodig om deze zorg te verbeteren?

Kwalitatief onderzoeksdesign – verkennende studie

1 Nederlandse GRZ-afdeling, omvang: 24 bedden

17 individuele semigestructureerde interviews met professionals
(9 verpleegkundigen/ verzorgenden, 8 behandelaren)

Data verzameld in september 2024 - oktober 2024

Audio opnames + letterlijke transcriptie, inductieve codering

Eerste resultaten

Voorlopige conclusies en aanbevelingen

Conclusies:

- Professionals ervaren **grote uitdagingen** in de zorg en behandeling voor revalidanten met probleemgedrag en hun naasten
- Bevestiging van bestaand beeld: **huidige GRZ sluit beperkt aan bij** revalidanten met probleemgedrag

Aanbevelingen:

- Verdere **ontwikkeling en implementatie** van **evidence-based methoden**
- **Landelijk beleid** en richtlijnen nodig
- **Vervolgonderzoek** om resultaten te kunnen kwantificeren

Deelstudie 2

Welke **ervaringen** hebben **GRZ-professionals internationaal** gezien met de zorg en behandeling van revalidanten met probleemgedrag?

Kwalitatief onderzoeksdesign –
verkenkende studie

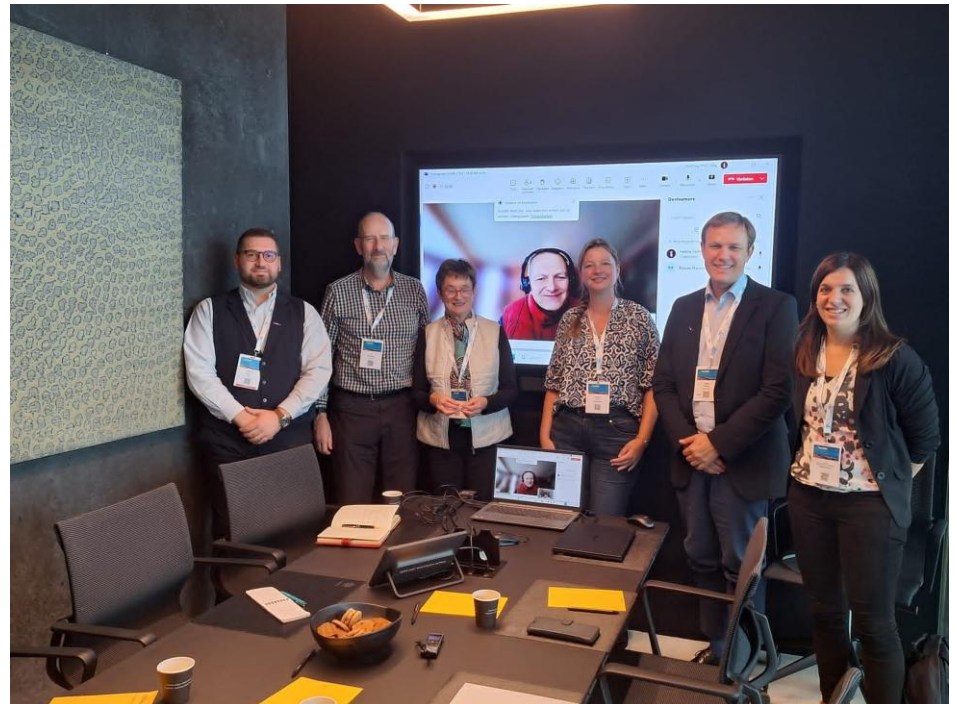
Focusgroep met 6 geriaters en
onderzoekers uit Duitsland,
Australië, UK, Italië en Nederland

September 2025

Audio opname, letterlijke
transcriptie, inductieve
codering

Eerste resultaten

De uitkomsten komen overeen met de situatie in Nederland:

- Gedragsproblemen komen **vaak voor** en hebben **grote impact** op revalidatie.
- **Cognitieve problemen** zijn meestal **geen formeel uitsluitingscriterium**, maar **praktische barrières** maken een effectieve aanpak lastig.
- **Familiebetrokkenheid** en **multidisciplinair werken** zijn **cruciaal**, maar **vaak niet structureel** georganiseerd.
- Benodigde randvoorwaarden: **bio psychosociale aanpak, scholing** en **ondersteunende technologie**.

Vervolgstappen

Onderdeel PhD:

- Tweede internationale focusgroep met ergotherapeuten, fysiotherapeuten, verpleegkundigen/ verzorgenden.

Toekomst:

- Kwantificeren van resultaten op basis van survey resultaten (onder 'verwijzers' en 'ontvangers').
- Ontwikkelen van een landelijke consensus over aanpak van probleemgedrag in GRZ.

Graag jullie **suggesties/ feedback!**

Bakker TJEM, Van Dijk H., Geriatrische revalidatie voor patiënten met gedragsproblemen. Uitwerking slotverklaring werkconferentie van 3 september 2021 te Den Bosch. 2022.

Buijck BI, et al., Neuropsychiatric symptoms in geriatric patients admitted to skilled nursing facilities in nursing homes for rehabilitation after stroke: a longitudinal multicenter study. Int J Geriatr Psychiatry, 2012. 27: p. 734-741.

Van den Besselaar J, et al., Varen op ervaringen van zorgvragers, mantelzorgers en zorgverleners in geriatrische revalidatie (GRZ), eerstelijnsverblijf (ELV) en geneeskundige zorg voor specifieke patiëntgroepen (GZSP). 2021.

Verstraeten, W.M.F., Resultaten GRZ Symposium Verenso. Gedrag in de GRZ. Wanneer een probleem? 2023.

Meer onderzoek is nodig om de problematiek nauwkeurig in beeld te brengen om goede adviezen voor de praktijk te kunnen doen!

Dank voor jullie aandacht!

Wie wil (nu of later) meewerken aan vervolgonderzoek?

Zijn er nog vragen?

Helma Verstraeten

w.m.f.verstraeten-de_keuninck@lumc.nl

0610081039